

UZASADNIENIE

Obserwowany wzrost cen energii jej nośników na rynkach światowych od 2022 r. jest wynikiem oddziaływania szeregu nakładających się na siebie czynników, głównie inwazji zbrojnej Rosji na Ukrainę oraz w mniejszym stopniu ożywienia gospodarczego po pandemii COVID-19. Działania rozpoczęte przez Federację Rosyjską wpłynęły negatywnie na wysokość i nieprzewidywalność cen gazu, a następnie również innych surowców w szczególności węgla kamiennego.

Dodatkowo ożywienie gospodarcze skutkujące zwiększeniem się popytu na wszystkie paliwa wywołało presję na ich ceny. Trwająca przebudowa źródeł i kierunków dostaw węglowodorów i paliw powoduje dodatkową presję wynikającą z kosztów dostosowania się przedsiębiorców do nowej sytuacji. Presja ta jest potęgowana przez rosnące koszty uprawnień do emisji oraz koszty importu paliw z nowych kierunków.

Skutkiem tego ceny energii cieplnej dla obywateli korzystających z ciepła systemowego wzrosły do poziomów wyższych niż założono projektując obecnie obowiązujący mechanizm wsparcia, wpływając jednocześnie na wyższe obciążenie finansowe obywateli.

Nie bez znaczenia jest fakt, iż ta wyjątkowa sytuacja przedłuża się, a wpływ na ceny energii był odsunięty w czasie ze względu np. na zawarte przed kryzysem kontrakty długoterminowe na dostawy paliw, a aktualnie podlegające aktualizacji. Powyższe doprowadza do sytuacji, kiedy w szczycie sezonu grzewczego obywatele otrzymują rachunki zawierające nowe, znacznie podwyższone ceny za dostawę ciepła.

Sytuacja ta ma wpływ nie tylko na sektor energetyczny i ciepłowniczy, ale także bezpośrednio na wszystkich obywateli oraz instytucje użyteczności publicznej, skutkując koniecznością pokrywania wyższych, często nieakceptowalnych wydatków na ciepło.

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania ciepła wykazują dużą wrażliwość końcowych cen produktu na zmiany kosztu paliwa. Przy wysokich cenach paliw uwzględniano dotychczas około 70% udział kosztów paliwa w kosztach wytwarzania ciepła ogółem. Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą – Prawo energetyczne”, koszt paliw służących do wytwarzania ciepła powinien zostać uwzględniony w kosztach uzasadnionych w procesie taryfowania. Przenoszenie pełnych kosztów zakupu paliwa powoduje wzrost opłat ponoszonych przez odbiorców ciepła, który przenosi się w czynie na mieszkańców budynków wielorodzinnych.

Szczególnie trudna sytuacja występuje w przypadku ciepłowni opalanych paliwem gazowym. Każdy wzrost ceny paliw, nie bez znaczenia jest również dla kosztów dostarczenia ciepła – w zakresie usług przesyłowych. Ich udział w całkowitych rachunkach za ciepło w większości nie zwiększył się, jednak jednostkowe ceny usług przesyłowych znacznie wzrosły. Dotychczasowe rozwiązania dedykowane wsparciu odbiorców ciepła systemowego nie obejmowały tych usług, a jedynie skupiały się na kosztach wytwarzania ciepła. Założenie to miało podstawy we wspomnianym powyżej wysokim udziale procentowym kosztów paliw w wytwarzaniu ciepła. Sytuacja geopolityczna doprowadziła więc do sytuacji, w której ceny paliw służących do wytwarzania ciepła wyraźnie wzrosły, niemal bezpośrednio przenosząc obciążenia na odbiorców ciepła. Jednak biorąc pod uwagę, że istnieje korelacja pomiędzy kosztami wytwarzania ciepła, a kosztami jego dostawy, w związku ze istotnymi wzrostami jednostkowych kosztów tych usług, niezbędne staje się objęcie systemem wsparcia całkowitych kosztów wytwarzania i dostawy ciepła do odbiorców.

Opisane powyżej czynniki mają wpływ nie tylko na sektor energetyczny i ciepłowniczy, ale także bezpośrednio na wszystkich obywateli, skutkując koniecznością ponoszenia wyższych wydatków związanych z rosnącymi cenami ciepła w bieżącym sezonie grzewczym. Odbiorcy ciepła z sektora użyteczności publicznej (szpitale, żłobki, przedszkola, szkoły, domy pomocy społecznej itp.) są także odbiorcami, na których oddziałuje podwyższenie opłat za dostarczone przez przedsiębiorstwa energetyczne ciepło. W celu przeciwdziałania tej sytuacji, konieczne jest wdrożenie mechanizmów zapobiegających skokowym wzrostom opłat za dostarczone ciepło do odbiorców, o których mowa w art. 4 projektu ustawy.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw oraz niektórych innych ustaw ma na celu zapewnienie wsparcia dla gospodarstw domowych i instytucji użyteczności publicznej przez zmniejszenie opłat wynikających z wzrostu cen paliw, co przekłada się na średnie ceny wytwarzania oraz dostarczania ciepła. Przez takie działanie nastąpi zmniejszenie wysokości ponoszonych przez tych odbiorców opłat dotyczących dostawy ciepła na ogrzewanie i przygotowanie ciepłej wody użytkowej wynikających ze wzrostu cen paliw, w tym także tych przenoszonych w czynszach na gospodarstwa domowe rozliczanych przez wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe i inne podmioty, które na mocy ustawy, umowy lub innego tytułu prawnego są uprawnione lub zobowiązane do zapewnienia dostaw ciepła do lokali mieszkalnych na potrzeby zużycia przez gospodarstwa domowe albo w lokalach podmiotów, w zakresie, w jakim zużywają ciepło na potrzeby określenia średniej ceny wytwarzanego ciepła z rekompensatą.

Wprowadzenie proponowanych przepisów pozwoli na zmniejszenie obciążeń finansowych związanych z opłatami za ciepło ponoszonymi przez gospodarstwa domowe lub instytucje użyteczności publicznej. Tym samym rozwiązanie to zapewni bezpieczeństwo energetyczne dostaw ciepła, bowiem zmniejsza ryzyko wystąpienia zjawiska zatorów płatniczych w przypadku nadmiernego obciążenia odbiorców rachunkami za dostarczone ciepło. Należy brać również pod uwagę, że przedmiotowe rozwiązanie dać będzie impuls antyinflacyjny, wpływając na ograniczenie jej wzrostu, lub jej obniżenie.

W aktualnym stanie prawnym funkcjonują przepisy, które wprowadziły mechanizm ustalania przez wytwórcę ciepła określonego poziomu średnich cen wytwarzanego ciepła dla odbiorców na potrzeby gospodarstw domowych i potrzeby użyteczności publicznej, zwanych dalej: „średnimi cenami wytwarzanego ciepła z rekompensatą”.

Średnia cena wytwarzania ciepła z rekompensatą przyjmuje wartość:

- 1) 150,95 zł/GJ dla ciepła wytwarzanego w źródłach ciepła opalanych gazem ziemnym lub olejem opałowym;
- 2) 103,82 zł/GJ dla ciepła wytwarzanego w pozostałych źródłach.

Wskazany poziom cen ustalony został w odniesieniu do ogłoszonej 31 marca 2022 r., średniej ceny sprzedaży ciepła wytworzonego w należących do przedsiębiorstw posiadających koncesje jednostkach wytwórczych niebędących jednostkami kogeneracji w 2021 r. powiększone o wskaźnik referencyjny. Cena ta powiększona została o dopuszczalny poziom wzrostu wynoszący 60%. Przyjęto założenie, że jednoskładnikowa cena wytwarzania ciepła stanowi ok. 70% ceny ciepła na rachunku odbiorcy końcowego, przez co dopuszczalny 60% wzrost może przenieść się na rachunek odbiorcy końcowego na poziomie ok. 42%.

W przypadku, gdy w systemie ciepłowniczym występują źródła ciepła wykorzystujące jednocześnie różne paliwa, średnią cenę wytwarzania ciepła określa się proporcjonalnie do procentowego udziału ciepła wytworzonego z tych paliw w ogólnej ilości wytworzonego ciepła.

Przedsiębiorstwom wytwarzającym ciepło i stosującym średnią cenę wytwarzania ciepła z rekompensatą wobec odbiorców, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. poz. 1967, z późn. zm.), przysługuje z tego tytułu rekompensata w kwocie stanowiącej iloczyn różnicy średniej ceny wytwarzania ciepła i średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą oraz ilości sprzedanego ciepła dla tych odbiorców, w miesięcznym okresie rozliczeniowym, powiększoną o podatek od towarów i usług.

W projekcie ustawy proponowane jest nowe narzędzie przeznaczone do ochrony odbiorców w postaci gospodarstw domowych i instytucji użyteczności publicznej, do których ciepło jest dostarczane za pośrednictwem sieci ciepłowniczej i wytwarzane przez przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane i niezobowiązane do uzyskania koncesji na wytwarzanie ciepła. Wprowadzane przepisy mają zastępować funkcjonujący aktualnie mechanizm średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą, który zostanie zakończony i rozliczony według stanu na dzień 31 stycznia 2023 r.

Projektowana regulacja przewiduje, że maksymalna cena dostawy ciepła zostanie wprowadzona do stosowania w okresie od dnia 1 lutego 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. w rozliczeniach z odbiorcami w gospodarstwach domowych oraz dla podmiotów użyteczności publicznej przez pokrycie części należności odbiorców ciepła wobec przedsiębiorstw energetycznych prowadzących działalność niekoncesjonowaną i koncesjonowaną w zakresie sprzedaży ciepła wynikających ze wzrostu kosztów ogrzewania przez wyrównanie w celu ograniczenia wzrostu opłat za ciepło na określonym poziomie. Dzięki zaprojektowanemu mechanizmowi wsparcia, jeżeli nastąpi wzrost cen dostawy ciepła, obejmujących wszystkie opłaty i stawki nałożone na odbiorcę ciepła, większy niż 40%, w stosunku do cen obowiązujących na dzień 30 września 2022 r., przedsiębiorstwa energetyczne otrzymają wyrównanie, tak aby odbiorca zawierający się w katalogu podmiotów uprawnionych nie został obciążony nadmiernym wzrostem kosztów ogrzewania. Data 30 września 2022 r. jest to dzień przed wprowadzeniem mechanizmu średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą.

Należy zaznaczyć jednak, że jeżeli maksymalna cena dostawy ciepła ustalona jest w danym miesięcznym okresie rozliczeniowym wyższa od średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą powiększonej o średnią stawkę opłat za usługi przesyłowe w danym systemie ciepłowniczym, albo ceny dostawy ciepła obliczonej na podstawie obowiązującej taryfy dla ciepła w danym systemie ciepłowniczym – przedsiębiorstwo energetyczne stosuje najniższą cenę w rozliczeniach z odbiorcami objętymi wsparciem ustawowym.

W ten sposób wzrost cen ciepła dla odbiorców na cele mieszkaniowe i użyteczności publicznej ulegnie ograniczeniu do ustalonego poziomu, który będzie zależny od historycznych cen dostawy ciepła.

Maksymalna cena dostawy ciepła wyrażona w zł/GJ została zdefiniowana jako cena dostawy ciepła (tj. suma średniej ceny wytwarzania ciepła i średniej stawki opłat za usługi przesyłowe) obowiązująca na dzień 30 września 2022 r. powiększona o 40%. Powyższe oznacza, że maksymalna cena dostawy ciepła ma obejmować wszystkie składniki kosztowe dostawy ciepła, występujące w danym systemie ciepłowniczym:

- 1) cenę za zamówioną moc cieplną – wyrażone w złotych za MW;
- 2) cenę ciepła – wyrażone w złotych za GJ;
- 3) cenę nośnika ciepła - wody dostarczonej do napełniania i uzupełniania jej ubytków w instalacjach odbiorczych lub niezwróconych skroplin – wyrażone odpowiednio w złotych za metr sześcienny lub za tonę;
- 4) stawkę opłat stałych za usługi przesyłowe – wyrażone w złotych za MW zamówionej mocy cieplnej;
- 5) stawkę opłat zmiennych za usługi przesyłowe – wyrażone w złotych za GJ.

Prezes URE obliczy i opublikuje w terminie do 10 dni od dnia wejścia w życie ustawy maksymalną cenę dostawy ciepła określoną odrębnie dla każdego przedsiębiorstwa energetycznego posiadającego koncesję i wykonującego działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży ciepła.

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce siedziby podmiotu uprawnionego – w przypadku przedsiębiorstwa energetycznego, które nie wymaga uzyskania koncesji lub zwolnione jest z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia Prezesowi URE – zobowiązany został na etapie weryfikacji wniosku o wypłatę wyrównania do zweryfikowania maksymalnej ceny dostawy ciepła skalkulowanej przez przedsiębiorstwo energetyczne w oparciu o dane i informacje przekazane przez przedsiębiorstwo.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw w przypadku gdy maksymalna cena dostawy ciepła obliczona jako 140% ceny dostawy ciepła stosowanej w danym systemie ciepłowniczym w dniu 30 września 2022 r., a w danym systemie ciepłowniczym pracują różne jednostki wytwórcze, maksymalna cena dostawy ciepła będzie wyznaczona zgodnie z algorytmem zawartym w taryfie dystrybutora ciepła, uwzględniając rodzaje paliw wykorzystywane do wytwarzania ciepła w tym systemie.

Projekt ustawy wprowadza maksymalną cenę dostawy ciepła do stosowania przez przedsiębiorstwo energetyczne dla części odbiorców z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe i użyteczności publicznej po spełnieniu warunków określonych w ustawie. Wyrównanie, które zabezpieczy planowane przychody sprzedawców ciepła, pozwoli na ograniczenie wzrostu ceny ciepła dla wskazanych w art. 4 ust. 1 odbiorców ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, pomimo rosnących kosztów przedsiębiorstw energetycznych wytwarzających i przesyłających ciepło, w związku z sytuacją na rynku surowców energetycznych. Projektowane działanie jest niezbędne zarówno ze względu na ograniczenia negatywnych skutków

społecznych w tym ubóstwa energetycznego, spowodowanych wzrostem cen ciepła. Rozwiązanie będzie neutralne ekonomicznie dla przedsiębiorstwa, gdyż te będą pełnić funkcję pośredniczącą w transferze korzyści ekonomicznej.

Złożone w ramach mechanizmu średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą oświadczenia, o których mowa w art. 5 i 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw zachowują ważność oraz znajdują zastosowanie w ramach mechanizmu maksymalnej ceny dostawy ciepła.

Przewidziano również obowiązki w zakresie składania dokumentów i oświadczeń dla uczestników mechanizmu wsparcia - to jest przedsiębiorstw zajmujących się bezpośrednią sprzedażą wytworzonego ciepła lub przedsiębiorstw energetycznych prowadzących działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży ciepła.

Wyrównanie jest wypłacane raz w miesiącu na wniosek podmiotu uprawnionego przez:

- 1) Zarządcę Rozliczeń S.A. – w przypadku przedsiębiorstwa energetycznego posiadającego koncesję i wykonującego działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży ciepła;
- 2) wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce siedziby podmiotu uprawnionego – w przypadku przedsiębiorstwa energetycznego, które prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży ciepła, które nie wymaga uzyskania koncesji lub zwolnione jest z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzania Prezesowi URE.

Wyrównanie przysługuje:

- 1) w kwocie stanowiącej iloczyn różnicy pomiędzy ceną dostawy ciepła wynikającą z taryfy przedsiębiorstwa i maksymalną ceną dostawy ciepła oraz ilości sprzedanego ciepła w danym miesięcznym okresie rozliczeniowym odbiorcom uprawnionym, powiększony o podatek od towarów i usług;
- 2) w przypadku, gdy maksymalna cena dostawy ciepła ustalona w danym miesięcznym okresie rozliczeniowym jest wyższa od średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą powiększonej o średnią stawkę opłat za usługi przesyłowe albo ceny dostawy ciepła obliczonej na podstawie obowiązującej taryfy dla ciepła w danym systemie ciepłowniczym, wyrównanie oblicza się jako iloczyn różnicy pomiędzy ceną dostawy ciepła i najniższą ceną, o której mowa w tym przepisie, oraz ilości sprzedanego ciepła, w danym miesięcznym okresie rozliczeniowym, powiększony o podatek od towarów i usług;
- 3) sprzedawcom ciepła, którzy w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 stycznia 2023 r., w danym systemie ciepłowniczym, w rozliczeniach z odbiorcami,

stosowali cenę dostawy ciepła wyższą od maksymalnej ceny dostawy ciepła. Ma to na celu ochronę podmiotów uprawnionych, których podwyżki ceny dostawy ciepła w tym okresie były wyższe niż 40%. Sprzedawca ciepła będzie zobowiązany do uwzględnienia wyrównania w rozliczeniach z odbiorcami i korekty tych rozliczeń.

Wszystkie ceny i stawki niezbędne do wykonania obliczenia wyrównania podaje się w kwotach netto.

W związku z rozbieżnościami interpretacyjnymi występującymi w mechanizmie średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą dotyczącymi art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, wprowadzono rozwiązanie zapewniające ochronę odbiorców w gospodarstwach domowych oraz podmiotów wrażliwych, do których zastosowana została średnia cena wytwarzania ciepła z rekompensatą. Rozwiązanie daje narzędzie do zachowania uprawnienia odbiorców uprawnionych do korzystania ze średnich cen wytwarzania ciepła z rekompensatą.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy- odbiorcy, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw zobowiązani zostali do niezwłocznego:

1) zastosowania obniżonej opłaty za ciepło w ramach rozliczeń kosztów zakupu ciepła, o których mowa w art. 45a ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne,

2) przedstawienia zawiadomienia o tej zmianie właścicielom lokali w budynkach wielolokalowych wraz z informacją:

a) o wysokości zmniejszenia rachunku za ciepło w wyniku zastosowania obniżonej opłaty za ciepło,

b) o rozliczeniu kosztów zakupu ciepła na poszczególne lokale, obejmującym okres od dnia 1 października 2022 r., w związku z zastosowaniem obniżonej opłaty za ciepło,

– przez jego każdorazowe dołączenie do faktury, rachunku lub innego dokumentu dostarczanego indywidualnie dla każdego lokalu, w sposób zwyczajowo przyjęty przez właściciela lub zarządcę budynku wielolokalowego.

Wyżej wymienione przepisy mają na celu zapewnienie pełnego dostępu do informacji dla właścicieli lokali znajdujących się w budynkach wielolokalowych oraz zapewnienie przejrzystości rozliczeń, pomiędzy zarządcami budynków wielolokalowych, a właścicielami lokali.

Ze względu na objęcie przepisami dotyczącymi rekompensaty tylko części wytwórczej systemów ciepłowniczych, umożliwiono uzupełnienie wsparcia przez mechanizm wyrównania wprowadzany niniejszą ustawą. Część przepisów obowiązujących od 1 października 2022 r. zostało zastosowanych odpowiednio do wprowadzanych przepisów, dzięki takiemu rozwiązaniu przepisy ustawy są transparentne, unikając redundancji.

W związku z powyższym, w przypadku gdy w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 stycznia 2023 r. średnia cena wytwarzania ciepła, obliczona przez sprzedawcę ciepła nie przekroczyła w danym systemie ciepłowniczym średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą, i w odniesieniu do źródła ciepła w tym systemie, w tym okresie, została zastosowana w rozliczeniach z odbiorcami, średnia cena wytwarzania ciepła z rekompensatą, w rozliczeniu z wytwórcą, który wytwarzał ciepło w tym źródle, przysługuje rekompensata – projektowany art. 11.

W wyniku analizy dotychczasowego funkcjonowania systemu rekompensat dla wytwórców ciepła, uwzględniając rozszerzenie systemu wsparcia oraz wydłużenie czasu jego funkcjonowania, zwiększono budżet przeznaczony na dopłaty do ciepła systemowego do łącznej kwoty 14 500 000 000 zł.

Zmiana w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, 1723, 2127, 2243, 2370 i 2687), dotycząca art. 9h³ ust. 5 i 6 ma na celu doprecyzowania przepisów dotyczących przyznawania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki certyfikatów zgodnie z procedurą określoną w art. 3a rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005.

Zmiana w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1, 202, 1692 i 2687) wynika z faktu, że ostateczny termin na złożenie wniosków o dodatek osłonowy został określony w ustawie na dzień 31 października 2022 r., jednocześnie termin wypłaty świadczeń został określony w ustawie tj. do dnia 2 grudnia 2022 roku. Ze względu na wyjątkowo duże spiętrzenie zadań związanych z obsługą różnych świadczeń przez gminy, realizowały one rozpatrywanie i wypłaty wniosków o dodatek osłonowy do dnia 31 grudnia 2022 roku. Nie wszystkie terminowo złożone i rozpatrzone wnioski udało się wypłacić do tego terminu. Brak wypłaty dodatków osłonowych do 31 grudnia 2022 r. nie pozbawia prawa do tego świadczenia jego beneficjentów. Dodatkowo przy określaniu nowego terminu na wypłaty dodatków osłonowych należało uwzględnić rozstrzygnięcia, jakie będą zapadać w postępowaniu administracyjnym, w tym w drugiej instancji przed samorządowymi kolegiami odwoławczymi. W konsekwencji konieczne jest wskazanie późniejszego terminu na wypłatę

dotatku, tj. dnia 31 grudnia 2023 r., a także modyfikacja reguły wydatkowej, tak aby możliwe było wypłacenie wniosków o dodatek osłonowy w 2023 r. Dodatkowo należy zauważyć, w zakresie zmiany reguły wydatkowej, że dane za III kwartał 2022 r. wskazują na niepełne wykorzystanie środków na wypłatę dodatku osłonowego, w związku z czym kwota planowana na ten cel w 2023 r. nie oznacza zwiększenia limitu środków, a jedynie przesunięcie w czasie ich wykorzystania.

Zmiana w art. 12 ust. 6 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. poz. 2127, 2243 i 2687) ma charakter doprecyzowujący. Rekompensata, o której mowa w tym przepisie powinna być obliczana przy uwzględnieniu różnicy między średnią ceną energii elektrycznej wynikającej z taryf zatwierdzonych na 2023 r. przez Prezesa URE dla sprzedawcy z urzędu, a średnią ceną wynikającą z taryf zatwierdzonych na 2022 r. przez Prezesa URE dla tych sprzedawców.

Zmiana w ustawie z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku (Dz. U. poz. 2243 i 2687), polegająca dotycząca art. 7 ust. 2 ma na celu doprecyzowanie sytuacji, gdy dotychczasowy sprzedawca nie posiada wiedzy na temat nowego sprzedawcy, do którego zobowiązany jest przekazać kopię oświadczenia odbiorcy uprawnionego. Informację taką posiada natomiast operator systemu dystrybucyjnego lub przesyłowego, który jest odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury zmiany sprzedawcy. Rozwiązanie zapewnia odbiorcom energii elektrycznej ciągłość ochrony w zakresie rozliczeń po cenie maksymalnej.

Zmiana w ustawie o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku, polegająca na uchyleniu art. 8 ust. 19 i 20, ma na celu zmniejszenie obciążeń finansowych spółek obrotu z tytułu stosowania wobec odbiorców uprawnionych ceny maksymalnej, w związku z jednoczesnym obowiązkiem dokonania przez te podmioty odpisu na rachunek Funduszu Wypłaty Różnicy Ceny. W obecnym stanie prawnym sprzedawca, który dostarcza energię elektryczną w danym miesiącu po cenie niższej niż maksymalna, zobowiązany jest z jednej strony dokonać odpisu na fundusz uwzględniający nadwyżkę ceny sprzedaży energii elektrycznej ponad limit ceny określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2022 r. w sprawie sposobu obliczania limitu (Dz.U. z 2022 r. poz. 2284 i 2631). Z drugiej strony temu sprzedawcy jest naliczana ujemna rekompensata, stanowiąca różnicę pomiędzy ceną maksymalną, a ceną sprzedaży energii w danym miesiącu. Kwota ta pomniejsza wysokość

rekompensaty dla tego sprzedawcy w kolejnych miesiącach. Zmiana likwiduje zatem nadmierne obciążenie takich sprzedawców i stanowi motywację do stosowania możliwie najkorzystniejszych ofert wobec odbiorców energii.

Zmiana polegająca na wprowadzeniu w art. 21 ust. 3 ma na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie przekazywania odpisu na Fundusz, w sytuacji kiedy przedsiębiorstwo energetyczne jednocześnie wykonuje działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i obrotu energią elektryczną – w takim przypadku kwoty przekazywane są odrębnie dla każdej z działalności.

Zmiana polegająca na dodaniu art. 22b, ma na celu doprecyzowanie zakresu podmiotów wyłączonych z obowiązku przekazywania odpisu na Fundusz, kiedy są częścią grupy kapitałowej. Obecne brzmienie przepisów budzi wątpliwości interpretacyjne, ponieważ nie było jasne czy wytwórcy skupieni w ramach jednej grupy kapitałowej również podlegają obowiązkowi przekazywania odpisu na Fundusz. Zaproponowana poprawka precyzuje, że spełnienie przesłanek wynikających z art. 22 pkt 1 lub art. 22a weryfikuje się biorąc pod uwagę wszystkie jednostki wytwórcze posiadane przez grupę kapitałową.

Zmiana art. 23 w ust. 2a oraz dodanie ust. 2b ma na celu wprowadzenie odrębnego sposobu obliczania odpisu na Fundusz dla odbiorców przemysłowych umieszczonych w wykazie publikowanych przez Prezesa URE. Celem wprowadzenia odrębnego sposobu obliczania odpisu na Fundusz dla tych podmiotów jest ograniczenie wpływu regulacji na te podmioty, dla których działalność w zakresie obrotu energią elektryczną stanowi działalnością poboczną. Służy ona zabezpieczeniu odsprzedawania nadwyżek energii związanych z postojami czy przerwami produkcyjnymi oraz dostaw dla odbiorców korzystających z sieci elektroenergetycznych odbiorcy przemysłowego. Obejmowanie tej grupy podmiotów obowiązkiem przekazywania odpisów na Fundusz stanowiłoby nieproporcjonalne obciążenie podmiotów, które są i tak znacząco dotknięte konsekwencjami skokowych wzrostów cen energii elektrycznej. Dlatego wolumen równy 30% zakupionej energii elektrycznej, która podlegałaby sprzedaży, zostałby zwolniony z obowiązku odpisu na Fundusz.

Zmiana w art. 24 ust. 4 jest związana z koniecznością dostosowania terminu przekazywania środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID do terminu przekazania przez podmioty zobowiązane odpisu na Fundusz ustalonego na 10 dzień roboczy. Tym samym konieczne było ustalenie 15 dnia roboczego jako terminu, w którym zarządca rozliczeń zobowiązany jest przekazać środki z Funduszu Wyłaty Różnicy Ceny na Fundusz Przeciwdziałania COVID.

Zmiana wprowadzająca do art. 25 ust. 1a jest konsekwencją wprowadzenia zmiany w zakresie przekazywania odrębnie kwot odpisu na Fundusz w sytuacji kiedy przedsiębiorstwo energetyczne jednocześnie wykonuje działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i obrotu energią elektryczną – w związku z tym w takich sytuacjach sprawozdania również należy składać oddzielnie dla każdej z kwot. Dodatkowo wprowadzono zmianę w ust. 2 w pkt 7, gdzie dodając lit. e rozszerzono zakres informacji przekazywanych w sprawozdaniu o wolumen zakupionej energii elektrycznej niezbędny do obliczenia odpisu na Fundusz dla odbiorców przemysłowych.

Nowelizacja art. 43 ust. 2 pkt 1 i 2, dotyczy zmiany reguły wydatkowej w zakresie maksymalnego łącznego limitu wydatków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Polega ona na zwiększeniu limitu wydatków w 2023 r. o kwotę szacowanej zaliczki na wypłaty rekompensat dla spółek obrotu za styczeń 2023 r. Konieczność dokonania takiej zmiany wynika z brzmienia art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym wnioski o wypłaty zaliczek za styczeń 2023 r. podmioty uprawnione składają w terminie od 2 do 9 stycznia 2023 r. Nie było zatem możliwe dokładne zaplanowanie i przeznaczenie środków na wypłaty tych zaliczek w roku 2022 r. Jednocześnie, o taką samą kwotę zmniejsza się limit wydatków w roku 2022 r., celem dostosowania ustawowej wysokości wydatków do wysokości wydatków faktycznie poniesionych w roku 2022 r. Dlatego też należy podkreślić, że zmiana nie spowoduje zwiększenia wydatków, a jedynie przesunięcie w czasie ich wykorzystanie.

Celem zmian w ustawie z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 2687), wskazanych w pkt 1-2 jest umożliwienie precyzyjnego określenia ilości paliw gazowych zużytych na potrzeby gospodarstwa domowego, celem określenia przysługującej temu gospodarstwu domowemu rekompensaty podatku VAT.

Zmiana wskazana w pkt 3, dotycząca przepisów art. 22 umożliwi gminom realizację refundacji podatku VAT, bez konieczności estymacji zapotrzebowania na środki w 2024 r., w styczniu 2024 r. i umożliwi wnioskowanie o te środki w trybie miesięcznym przez cały okres w którym spodziewana jest wypłata refundacji podatku VAT. Proponowane zmiany w art. 22 zmieniają również ostateczny termin przekazania niewykorzystanych środków.

Zmiana wskazana w pkt 5 ma charakter doprecyzowujący, gdyż art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, do którego odsyła zmieniany przepis, dotyczy dodatku elektrycznego.

Proponowana w art. 6 zmiana adresuje problem wątpliwości interpretacyjnych pojawiających się w zakresie art. 72 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

Art. 72 ust. 1 ww. ustawy uprawnia wytwórcę posiadającego przedłużenie okresu zobowiązania (tzw. przedłużenie na okoliczność COVID) do złożenia korekty przedłużenia tego zobowiązania z dotychczasowych 12 do 18 miesięcy.

Zgodnie z obowiązującym brzmieniem, wytwórca składający do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) oświadczenie o korekcie przedłużonego terminu spełnienia zobowiązania miałby przedłożyć Prezesowi URE postanowienie Prezesa URE wydane na podstawie art. 70ba ust. 1 albo art. 79a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 44, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, a więc 18 miesięcy. Na podstawie dzisiaj obowiązującego przepisu brak jest możliwości przedstawienia postanowienia obejmującego okres 18-miesięczny, gdyż takiego postanowienia zgodnie z przepisami ustawy Prezes URE nie do tej pory wydawał i zgodnie z art. 72 ust. 4 ww. ustawy nie wydaje.

Utrzymanie obowiązującego brzmienia, zawierającego błąd logiczny, prowadzi do kolizji z pozostałymi przepisami art. 72, w szczególności ust. 1 i ust. 4, a także powoduje, że bezprzedmiotowe staje się składanie oświadczenia w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisie art. 72 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym.

Zmiana ma zatem jednoznacznie oddać cel ustawodawcy i umożliwić wytwórcom składanie przedmiotowych oświadczeń.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lutego 2023 r., z wyjątkiem niektórych przepisów, które wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia (art. 1 pkt 10, art. 2–4, art. 5 pkt 1 i 8, art. 6–10, art. 11 ust. 4 i art. 12) albo pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia (art. 5 pkt 2-7).

Takie rozwiązanie wynika z konieczności natychmiastowego umożliwienia zastosowania proponowanych rozwiązań ze względu na uzasadnioną potrzebę łagodzenia skutków trwającego obecnie kryzysu energetycznego i gwałtownego wzrostu cen energii i surowców ponoszonych przez użytkowników ciepła systemowego i odbiorców w gospodarstwach domowych. Proponowane skrócenie *vacatio legis* nie narusza więc w tym przypadku zasady demokratycznego państwa prawa, określonej w art. 2 Konstytucji. W ocenie projektodawcy zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa nie narusza niezwłoczne wprowadzanie takich regulacji, które pozwalają na stosowanie działań osłonowych przed rosnącymi cenami ciepła przenoszonymi na opłaty za ciepło i odciążających gospodarstwa domowe i podmioty użyteczności publicznej.

Przepisy zmieniające ustawę z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku w zakresie przepisów dotyczących odpisu na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny, tj. art. 5 pkt 3-7, wejdą w życie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

W ocenie projektodawców projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt nowelizacji ustawy ma wpływ na mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa sprzedające ciepło przez konieczność ustalania i wnioskowania o wyrównanie w zakresie różnicy między maksymalną ceną dostawy ciepła a rzeczywistą ceną dostawy ciepła określaną przez dostawcę ciepła dla odbiorców na potrzeby gospodarstw domowych i potrzeby użyteczności publicznej.